

РОЗВИТОК FINTECH ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

Марина Анна Сергіївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки
Національного авіаційного університету*

Деревлюк Вікторія Віталіївна

*здобувач освіти ОС «Бакалавр»
Національного авіаційного університету*

Сукупність технологій, спрямованих на трансформацію, удосконалення або автоматизацію фінансових послуг формує сегмент FinTech індустрії, що відкриває нові перспективи для споживачів, дозволяючи їм отримувати віддалений доступ не лише до традиційних послуг, таких як платежі та перекази, але і до функцій бюджетування, фінансового планування, збереження та інвестування, а також отримання кредитів і укладання страхових угод.

FinTech забезпечує взаємодію між фінансовою системою та передовими технологіями, активно трансформуючи ринок фінансових послуг. Вирішальну роль у цьому процесі як на міжнародному, так і на національному рівнях відіграють банківські установи, оскільки переважна більшість країн має банкоцентричні фінансові системи. Розвиток FinTech-послуг у банківському секторі України визначається, з однієї сторони, глобальними тенденціями на світовому фінансовому ринку, з іншої – суттєвим вектором на цифровізацію економічних процесів в країні. Не менш важливим чинником є рівень розвитку IT-сектору та державна підтримка цифрових трансформацій.

Надзвичайні зміни в банківському секторі України пов'язані саме з інтенсивним впровадженням цифрових технологій. Пандемія COVID-19 та повномасштабна війна на території країни прискорила імплементацію інноваційних рішень для ефективного обслуговування клієнтів банківських установ незалежно від місця їх перебування. Попри загальні очікування, війна не зупинила цифровізацію банківського сектору. Навпаки, комерційні банки підлаштувалися до нових реалій та успішно реалізували низку проектів. Прикладом такої адаптації може бути запуск першої криптокартки для українців, які вимушено перебувають за кордоном, а також співпраця з міжнародними платіжними системами, що раніше не працювали на території України [1].

Активного розвитку FinTech набув й у площині здійснення платежів. Світова аналітика свідчить про те, що 89% споживачів знають про існування мобільних платіжних систем, 82% обізнані про P2P-платежі

(Person-to-Person перекази, трансфери, транзакції всередині кожної країни) та небанківські грошові перекази. За статистикою, глобальний ринок переказів перевищив \$1,8 трлн у світовому вимірі, 60% якого склали локальні P2P-платежі та 40% – міжнародні перекази (crossboard, remittances) [2; 3]. P2P-платежі в Україні представлені банківськими переказами з картки на картку (Приватбанк, Монобанк тощо). За прогнозами НБУ, у 2023 р. вхідні міжнародні перекази мали б становити \$15,9, однак останні звіти регулятора свідчать про скорочення значень цього показника до \$12,9 млрд [4].

В найближчій перспективі очікується подальше збільшення глобального ринку FinTech послуг. В дослідженні Knowledge Based Value (KBV) Research прогнозується зростання ринку фінансових технологій до \$681,6 млрд (на 17 %) до 2028 р. [5]. Серед технологій, які будуть активно розвиватися, цифрові та однорангові платежі, цифрові кредити та факторинг, еквайринг, Open Finance, прогнозне моделювання, перекази crossboard.

Про позитивну динаміку розвитку FinTech в Україні свідчить кількість компаній на ринку. За даними Української асоціації фінансових та інноваційних компаній (UAFic), загальна вартість вітчизняного ринку фінансових технологій становить близько \$1 млрд, а кількість компаній перевищує 250. В щорічному звіті Global Skill Report 2022 від Coursera, Україна посіла восьму сходинку в категорії «Technology», а в загальному рейтингу провідних країн світу знаходиться на 21 місці зі 100 [6].

Провідні місця у світових рейтингах свідчать про те, що Україна має гарні позиції у програмуванні, використанні операційних систем, програмній інженерії, інформаційно-комп'ютерних технологіях, розробці та тестуванні застосунків та програмних додатків, розробці веб-дизайну. Український FinTech вже давно вбудований у світову екосистему, адже кожна третя FinTech-компанія України вже працює на міжнародному ринку, а кожна восьма – на ринку Європи, інші ж мають грандіозні плани щодо експансії європейського ринку [2].

Розвиток FinTech індустрії в Україні дещо стримується військовим станом та проведенням активних бойових дій. Певна невизначеність політичного та економічного клімату в країні через війну скоротила обсяги інвестиційних надходжень в галузь фінансових технологій. Іноземні інвестори менш активно працюють з українським бізнесом, оскільки прагнуть мінімізувати втрати, що може спричинити війна. Разом з тим, можна стверджувати про наявність української моделі масштабування бізнесу під час війни. Зокрема компанія «Nova Pay» вийшла на глобальні ринки та гідно конкурує на світовій арені. В рік повномасштабного вторгнення компанія обробила 270 мільйонів транзакцій з оборотом 167 мільярдів гривень. В 2022 році частка

NovaPay на українському ринку становила 45%, що дозволило їй посісти третє місце серед найбільших платіжних систем країни [2]. У квітні 2023 р. компанія отримала розширену ліцензію від НБУ та стала першою українською небанківською установою, що має право відкривати рахунки, випускати кредитні та платіжні картки, а також надавати платіжні транзакції, кредити, відкривати рахунки, облігації та еквайринг для бізнесу. Подальший розвиток компанія NovaPay вбачає в наданні фінансових послуг на території європейських країн, зокрема в країнах де наразі перебуває велика кількість вимушених переселенців – Німеччина, Болгарія, Польща, Словаччина та Чехія.

FinTech продукує безупинну трансформацію фінансового ринку та світової економічної системи. Майбутнє банківської сфери залежить від швидкості адаптації до мінливих «цифровізованих» потреб споживачів та імплементації новітніх рішень при наданні фінансових послуг. Ринок фінансових послуг стає більш конкурентним, тому банківські установи, що не використовують цифрові інструменти та рішення, або використовують їх в недостатньому обсязі можуть втратити частки ринку та поступитися більш технологічно оснащеним конкурентам. Вітчизняний ринок FinTech адаптується до сучасних тенденцій світової фінтех індустрії та є потенційно перспективним для інвесторів. Велика кількість FinTech компаній та державна підтримка проектів цифрової трансформації створює умови для формування в Україні інноваційного хабу з розвитку сучасних фінансових технологій.

Список використаних джерел:

1. Binance запускає криптокартку для українських біженців. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3467790-binance-zapuskae-kriptokartu-dla-ukrainskih-bizenciv.html> (дата звернення: 10.12.2023).
2. FinTech у цифрах. URL: <https://fintechua.org/fintech-in-numbers/general> (дата звернення: 10.12.2023).
3. Global FinTech Adoption Index 2019. Ernst & Young. URL: <https://asdteam.com/blog/global-fintech-adoption-index-2019-report-highlights> (дата звернення: 10.12.2023).
4. Інфляційний звіт, квітень 2023. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-kviten-2023-roku> (дата звернення: 10.12.2023).
5. 10 Global Industries That Will Boom in the Next 5 Years. URL: <https://blog.marketresearch.com/10-global-industries-that-will-boom-in-the-next-5-years> (дата звернення: 10.12.2023).
6. Coursera Global Skills Report 2022. URL: https://mcit.gov.eg/Upcont/Documents/Reports%20and%20Documents_492022000_Coursera-Global-Skills-Report-2022.pdf (дата звернення: 10.12.2023).